ڕەخنەی لە “بنەمای یەکپارچەیی خاکی”.. دیمانەی خەلیل کەیوان لەگەڵ حەمید تەقوایی

وەرگێڕانی: بۆ کوردی:کاوە عومەر
بۆ پشتبەستن بە چاوپێکەوتنێک لەگەڵ کەناڵ جەدید ئامادەکراوە

خەلیل کەیوان: بناوانی ئەو یەکپارچەیی خاکەی کە لەلایەن هێزە ڕاستەکانەوە پێشنیاردەکرێت مانای چییە؟ مانای پراکتیکی جێبەجێکردنی ئەم پرەنسیپە چییە؟ چۆن دەتوانرێت یەکپارچەیی وڵات بپارێزرێت؟ ئەزموونی وڵاتان بۆ چارەسەرکردنی هەڵاواردنی نەتەوەیی چی بووە؟ سیاسەتی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری لەم بوارەدا چییە؟ ئەم پرسیارانە لەگەڵ حامید تەقوای لە بەرنامەی وەڵامدانەوەی ئەمڕۆدا تاوتوێ دەکەین.

حەمید تەقوایی، بزووتنەوە ڕاستەکان جەخت لەوە دەکەنەوە کە یەکپارچەیی خاک هێڵی سووری ئەوانە. لە سەردەمی شۆڕشی ژن ژیان ئازایدا، خەڵک لە هەموو گۆشەکانی وڵاتەوە یەکگرتوو بوون. پشتگیری یەکتریان کردووە. خەڵکی کوردستان، ئازەربایجان، بەلوچستان و تاران پەیامی پشتیوانیان بە یەکتر ناردووە. ئایا لەم دۆخەدا پێویستە جەخت لەسەر یەکپارچەیی خاک بکرێتەوە؟ بۆچی حزب و ڕێکخراو و کەسایەتییەکانی هێزە ڕاستڕەوەکان لە ڕیکلام و سیاسەتەکانیاندا یەکپارچەیی خاک تۆخ دەکەنەوە؟

حەمید تەقوایی: هەروەک وتت خەڵکی ئێران هیچ کێشەیەکیان لەگەڵ یەکتردا نییە. ئەوە ناسیۆنالیستەکانن کە لە ڕاستیدا خەریکی دابەشکردنی خەڵکن. کاتێک ڕەوتە پاشایەتییەکان و ئۆپۆزسیۆنی ڕاستڕەوەکان یەکپارچەیی خاک دەکەنە پرەنسیپێکی پیرۆز و دەڵێن هێڵی سوورە، لە ڕاستیدا ڕایدەگەیەنن کە ئەمە تەحەمول بە هیچ جۆرە ناڕەزایەتییەک ناکەین بەرامبەر بە چەوساندنەوەی نەتەوەیی و هەڵاواردنی نەتەوەیی و هەرکەسێک خۆی بە ئا غەیرە فارس و نەتەوەیەکی جیاواز لە ئێراندا.وە ئەگەر بوێری ئەوە بکات باسی جیابوونەوە بکات یان تەنانەت تەنها ناڕەزایەتی دەربڕێت بەرامبەر بە هەڵاواردن و ستەم و چەوسانەوە و هەڵاواردنی نەتەوەیی کە کێشەیەکی ڕاستەقینە و ئازارێکی درێژخایەنە لە ئێراندا، بە گۆپاڵ وەڵام دەدرێتەوە یەکپارچەیی خاک. کاتێک یەکپارچەیی خاک وەک پرەنسیپێکی پێشێلنەکراو یان هێڵی سوور ڕادەگەیەنن، ئەوە مانای

ئەوەیە کە ئەمە بەرگەی هیچ جۆرە مافخوازییەک لەدژی ستەم و هەڵاواردنی نەتەوەیی ناگرین.

ئەوان بانگەشەی ئەوە دەکەن کە جەختکردنەوە لەسەر یەکپارچەیی خاک بۆ پاراستنی یەکپارچەیی وڵاتە، لە کاتێکدا بە پێچەوانەوە ئەم دروشم و هەڵوێستە دژی پێکەوەژیانی خۆبەخشانەیە لە ڕاستیدا دوبەرەکی ئامێزە. واتای ئەم “بنەما”یە ئەوەیە کە بەشە جیاجیاکانی کۆمەڵگای ئێران بە هەر بڕێ هەڵاواردن و چەوساندنەوەیەکی نەتەوەییەوە ناچارن بسووتێن و بنیات بنێن. دیارە ئەم دروشمە هەمیشە هەڕەشە و شمشێرێک بووە بەسەر سەری خەڵکی کوردستان و خەڵکی ئازەربایجان و پارێزگا سنوورییەکان بە گشتی؛ ئەو کەسانەی گوێڕایەڵی حکومەتی ناوەندن، پێیان دەوترێت پاسەوانی سنووری بە پەرۆش، بەڵام ئەگەر باس لە جیابوونەوە و تەنانەت لابردنی ئەو هەڵاواردن و چەوساندنەوەش بکەن کە تووشی دەبن، ئەوا بە گۆپاڵی جوداخوازی و یەکپارچەیی خاک دەخەنە مەترسییەوە دەدرێن بەسەروکاریانەوە.

ئەم “بنەما” و هێڵی سوورەی ئۆپۆزیسیۆنی ڕاست بەتەواوی کۆنەپەرستانەیە، هەڵاواردنە و تەنانەت ناتوانێت ئامانجی یەکگرتوویی ئیدیعاکراوی ئەوانیش دابین بکات. “بنەمای پیرۆزی یەکپارچەیی خاکی” هەمیشە وەک شمشێرێک لە دژی خەڵک لە پارێزگا سنوورییەکانی وڵاتدا مامەڵەی کردووە.

خەلیل کەیوان: جێبەجێکردنی بنەمای یەکپارچەیی خاکی مانای چییە؟ لە سیاسەتداچۆن چۆنی مانای دەبێت؟ ئەزموونی تا ئێستا لە وڵاتانی دیکە و لە ئێران چی بووە؟

حەمید تەقوایی: خەڵکی کوردستانی ئێران و خەڵکی ئازەربایجان لە ماوەی سەدەی ڕابردوودا تامی مانا کردەییەکەیان کردووە و دەزانن مانای چییە. هەر لە کۆماری ئیسلامییەوە کە بە جێگیربوونی خۆی بە هێرش بۆ سەر کوردستان دەستی کرد ، تا دەگاتە شاکانی پەهلەوی کە کۆمارە ئۆتۆنۆمەکانیان لە کوردستان و ئازەربایجان سەرکوت کرد، هەموو جۆرە مافخوازییەک لە لایەن خەڵکی کوردستان و ئازەربایجانەوە هەمیشە لەگەڵ سەرکوت و هەڕەشە و گوڕەشەدا بەرەوڕوو بووەتەوە.

هەر لە شۆڕشی دەستوورییەوە تا ئەمڕۆ، هەمیشە ئەم بەگۆپاڵی یەکگرتوویی ئێران، گۆپاڵی پیرۆزی سنوورەکان، پیرۆزی یەکپارچەیی خاک و هتد لە هەر هاوارێکی حەقخوازانەی خەڵکی سەربە نەتەوەکانی تریان داوە . ئەمڕۆ دەبینین کۆماری ئیسلامی بە بیانووی ڕووبەڕووبوونەوەی هێزە جوداخوازەکان لە زاهیدان و شارەکانی دیکەی سیستان و بەلوچستان چ تاوانێک ئەنجام دەدات و بە چ دڕندەییەک هێرش دەکاتە سەر ناڕەزایەتییەکانی خەڵکی کوردستان. پاساو و

پڕوپاگەندەی کۆماری ئیسلامی، وەک ئۆپۆزیسیۆنی ڕاستڕەو، پاراستنی یەکپارچەیی خاکی ئێرانە. لەم ڕوانگەیەوە ئۆپۆزیسیۆنی ڕاست بە تەواوی هاوتەریبە لەگەڵ کۆماری ئیسلامیدا.

"بنەمای یەکپارچەیی خاک" بۆ کردەوە ئامرازێکە، پاساوێکە، وەسیلەیەکە بۆ سەرکوتکردنی هەر جۆرە هاوارێک بۆ مافەکان لە دژی هەر جۆرە ستەم و هەڵاواردنێکی نەتەوەیی. هەمیشە بەو شێوەیە کاری کردووە.

سەبارەت بە بەشی دووەمی پرسیارەکەت سەبارەت بە ئەزموونی جیهانی، پێویستە بگوترێ لەو وڵاتانەی کە دواجار بەنی شارستانییەتیان کردووە و تیایدا جۆرێک لە دیموکراسی لیبراڵ دامەزراوە، وەک ئەوەی لە وڵاتانی ڕۆژئاوا دەیبینن، هەرچەندە هەموو حکومەتەکان دەیانەوێت پارێزگاری لە یەکپارچەیی وڵاتەکەیان و جیابوونەوە بەجێگەی سەرزەنشت، ئەژمار دەکرێت، بەڵام یەکپارچەیی خاک پیرۆز نییە و پێشێل نەکراو نییە. لانی کەم لە مێژووی نوێدا بەوشێوەیە نییە. لە دوای شۆڕشی ئۆکتۆبەر حکومەتی سۆڤیەت دانی بە جیابوونەوەی فینلاند لە ڕووسیەدانا، نەرویج لە سوید جیا بووەوە و دوای ڕووخانی دیواری بەرلین، کۆماری چیک و سلۆڤاکیا جیابوونەوە. لە کەنەدا، لە پارێزگای کیوبیک، دوو ڕیفراندۆم بۆ جیابوونەوە ئەنجامدراوە. تا ئێستا دەنگ لەسەر جیابوونەوە نەدراوە، بەڵام حکومەت بەڵێنی داوە بە هەر شێوەیەک بێت ئەنجامی ڕیفراندۆمەکە قبوڵ بکات. حزبێک بە ناوی پارتی کیوبیکۆیس حزبێکی جوداخوازە و دەیەوێت کیوبیک لە کەنەدا جیا بکاتەوە، بەڵام فەرمی و یاساییە و نوێنەری لە پەرلەمان هەیە. تا ئێستا دووجار ڕیفراندۆمی بۆ جیابوونەوە ئەنجامداوە، ڕەنگە بە جاری سێیەمیش بیەوێت ڕیفراندۆم ئەنجام بدرێت. ئەمە ڕێبازی دیموکراسیی لیبراڵەکانە بۆ پرسی یەکپارچەیی خاک. ئەمانە هێزە ڕاستڕەوەکان و ناسیۆنالیستە ئێرانییەکانن کە بە هەمان نەریتی دیکتاتۆری چەند دەیە دوای شۆڕشی دەستووری، لە یەکپارچەیی خاک گۆپاڵێکیان دروست کردووە بۆ سەرکوتکردنی خەڵک و لایەن و ئەو حزبانەی ناڕەزایەتی بەرامبەر ستەمی نەتەوەیی دەردەبڕن. لە نەریتی ناسیۆنالیزمی فارسدا، نەک هەر هیچ حزبێک ناتوانێ جوداخواز بێت، بەڵکو هیچ جۆرە ناڕەزایەتییەکیش لەچەشنی ئەوەی کە ئێمە داوای مافی خوێندن و چالاکی کولتووری بە زمانی خۆمان دەکەین، لە هەڵاواردنی ئابووری کۆمەڵایەتی نەتەوەیی و چەوساندنەوەی نەتەوەیی- کە ئەمەش کارێکی مێژووییە و کێشەی درێژخایەن لە ئێران — لە ئازاردا دەچێژین و پرسگەلێکی لەو جۆرە لەلایەن حکومەتی ناوەندییەوە تەحەمول ناکرێت.

دەمەوێت بەڵام تەنانەت لە چوارچێوەی دیموکراسی پەرلەمانی لە جۆری

سیستەمی سەرمایەداری لە وڵا تانی ڕۆژئاوادا یەکپارچەیی خاک تابۆ و پرەنسیپێکی پیرۆز نییە. یەکپارچەیی خاک یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی ستەمکاری و دیکتاتۆرییەتە لە ئێراندا و بە ڕام□یینی هەر جۆرە دیکتاتۆریەتێک لە کۆمەڵگەدا، پێویستە ئەم پرەنسیپەش وەلا بنرێت و پێکەوە ژیانی ئازادانەی هەموو خ□□ک□ی دانیشتووی ئێران بە بەفەرمی ناسینی مافی هەموو خەڵک بۆ چێژوەرگرتن لە ژیانێکی ئینسانی و بە یەکسان دەستەبەر بکرێت.

خەلیل کەیوان: ئایا نابێ شتێک لە دژی دابەشبوونی وڵات بکرێت؟ چۆن دەتوانرێت یەکپارچەیی وڵات بپارێزرێت؟

حەمید تەقوای: ئێمە لەگەڵ ئەوەداین کە وڵا تان تا دەکرێت گەورە بن. ئێمە لەگەڵ جیانەکردنەوەی هیچ بەشێکی ئێرانین و پێکھێنانی کۆمەڵگا و وڵاتی گەورە بە قازانجی هاوپشتیی فراوانترین بەشەکانی خەڵک و خەباتی هاوبەشیان بۆ ئازادی و ڕزگاری دەزانین. بەڵام بۆ ئەمەش دەبێت داوای یەکێتی خۆبەخشانەی هەموو مرۆڤەکان بکەیت و ئەم یەکێتییە خۆبەخشانە چیتر بە پرەنسیپی پیرۆزکردنی یەکپارچەیی خاک بەدەست ناهێنرێت. بەپێچەوانەوە وەک وتم ئەم پرەنسیپە ئامرازی ه□□□ش و چەوساندنەوە و دابەشبوونە. پێکەوە ژیانی خۆبەخشانەی مرۆڤەکان تەنیا بە بەفەرمی ناساندنی مافی یەکسان لە هەموو بوارەکاندا بۆ هەموو خەڵکی دانیشتووی ئێران بەبێ گوێدانە ئەوەی کە زمانی دایکیان چییە یان خۆیان سەر بە چ نەتەوە و میللەتێک دەزانن، مومکین دەبێت. پێویستە هەمووان لە هەموو بوارەکاندا مافی یەکسانیان هەبێت و هاوڵاتییەکی تەواو یەکسان بن. بۆ نموونە ئەگەر ئەو کەسانەی کە بە زمانی فارسی قسە دەکەن مافی خوێندنیان هەبێت بە زمانی دایکیان، هەموو ئەو کەسانەی کە زمانی دایکی تریان هەیە لە کوردستان، لە ئازەربایجان و لە هەر بەشێکی وڵات، ئەوانیش مافی ئەوەیان هەیە بە زمانی دایکی خۆیان بخوێنن زمانی دایک و ئیمکاناتی□ پ□ویستیە پەروەردەییەکانیان بۆ دەستەبەر بکرێت، وەک چۆن بۆ فارسی زمانەکان دابین کراوە، ئەم ئاسانکاریانەش بۆ زمانی کوردی، ئازەری و هتد دابین بکرێن. جگە لە لایەنی زمان و فەرھەنگی، نابێ جیاوازی لە نێوان خەڵکی کوردستان، ئازەربایجان، بەلوچستان و پارێزگا سنوورییەکانی دیکە لەگەڵ خەڵکی ناوچەکانی دیکەی ئێراندا هەبێت. بۆ ئه وه ی هه موو خه ڵکی ئێران به شێوه یه کی خۆبه خشانه پێکه وه بژین، پێویسته وه ک هاووڵاتیی خاوه ن مافی یه کسان به بێ لە به رچاوگرتنی هه ڕ پەێوه ندییه کی ئایینی، نه ته وه یی، میللی و نه ژادی بناسرێن. چارەسەری ئێمە ناساندنی مافی یەکسانە بۆ هەموو خەڵکی دانیشتووی ئێران. سەرەڕای هەموو ئەمانە، جوداخوازی لای ئێمە تابۆ نییە، ئەگەر بەشێک لە خەڵکی ئێران بۆ چارەسەرکردنی

هەڵاواردن و چەوساندنەوەی نەتەوەیی و ئەو هەلومەرجە سەختانەی کە حکومەتی ناوەندی و ناسیۆنالیزمی باڵادەست بەسەریاندا سەپێنراوە، جیابوونەوەیان دەوێت، ئێمە دان بەو مافەدا دەنێین. ئەو کەسانەی لەژێر فشاری جیاکاری و چەوساندنەوەی نەتەوەیی جیابوونەوەیان دەوێت و لە ڕیفراندۆمێکی ئازاد و دیموکراسیدا دەنگ بە جیابوونەوە دەدەن مافی جیابوونەوەیان هەیە. لە هەندێک حاڵەتدا ڕەنگە ئێمە دژی جوداخوازی بین و بە چارەسەرێکی دروستی نەزانین بۆ باشترکردنی ژیانی خەڵک، بەڵام لە هەر حاڵەتێکدا ڕێز لە دەنگی خەڵک دەگرین، بەبێ گوێدانە دەرئەنجامەکەی، هەروەها بە توندی ئیدانەی هەر هەڵمەتێک و سەرکوتکردنی ئەو خەڵکە دەکەین کە.جیابوونەوەیان دەوێت. بۆ نمونە سەبارەت بە مەسەلەی نەتەوەیی لە کوردستان، لە بەرنامەی حیزبی ئێمەدا وتراوە کە ئێمە دان بە ئەنجامی ڕیفراندۆمێکی ئازاد و دیموکراسیدا دەنێین. بەڵام لە هەلومەرجی ئێستادا ئێمە پێشنیاری جیابوونەوە ناکەین چونکە پێمان وایە خەباتی خەڵکی کوردستان شانبەشانی خەڵکی ئێران ڕێگایەکی خێراتر و کەمتر سەختترە بۆ چارەسەری کێشەی نەتەوەیی و بۆ هەموو خەڵک لە هەموو بەشەکانی ئێران بۆ ئەوەی لە هەموویدا هەلومەرج و مافی یەکسان هەبێت، لەهەموو بوارەکانەدا هەیە.

بنەمای باسەکە ئەوەیە کە یەکپارچەیی وڵاتی ئێران وەک وتم یەکێتیی خۆبەخشانەی هەموو مرۆڤەکان دەخوازێت و ئەم یەکێتییە خۆبەخشێش پێویستی بە دانانان بە مافی یەکسان هەیە بۆ هەموو هاووڵاتییان لە سەرتاسەری وڵاتدا.

خەلیل کەیوان: جەختکردنەوەکانتان ئەوەیە کە نەهێشتنی هەڵاواردن و یەکسانی مافی هاووڵاتیبوون گەرەنتی یەکگرتوویی خەڵکی وڵاتێک دەکات. لە هەمان کاتدا لە ڕیفراندۆمدا دان بە مافی جیابوونەوەدا دەنێیت. ڕای ئێوە چییە لەسەر ئەو فیدرالیزمەی کە لەلایەن هێزە قەومییەکانەوە پێشنیار کراوە؟

حەمید تەقوایی: فیدرالیزم لە بنەڕەتدا بە دوو واتا بەکاردێت: فیدرالیزمی ئیداری بەو مانایەی پارێزگاکان لە بەڕێوەبردنی کاروباری خۆیاندا خۆبەڕێوەبەرن یان پەرلەمانی ناوخۆییان هەیە (وەک فیدراڵی ئەمریکا یان کەنەدا و ئەڵمانیا) و فیدراڵیزمی میللی- نەتەوەیی بەو مانایەی کە ئەمە بەو مانایەیە کە بەشە جیاوازەکانی کۆمەڵگا وەک میللەت و نەتەوە جیاوازەکان، بۆ نموونە نەتەوەی فارس، نەتەوەی کورد، نەتەوەی ئازەری، نەتەوەی بەلوچ و تورکمان و هتد، هەریەکەیان فیدراڵی یان دەوڵەتی خوبەڕێوەبەری خۆیان هەبێت- ئەم دووهەمەیان چارەسەر نییە، بەڵکو کێشەکە قورستر دەکات. هەڵاواردن و جیاوازی و ناکۆکییە نەتەوەییەکان لەژێر ناوی

فیدرال□□ جیاوازەکاندا دامەزراوەیی دەکات و سەقامگیری دەکات. کاتێک حکومەتێکی خۆجێیی ئازەری یان حکومەتێکی خۆجێیی کوردی لە ئێران دروست دەکەیت، بە سروشتی ئاڵاکەت ناسیونالیزمی کوردی دەبێت، و ناسیۆنالیزمی ئازەری دژی ناسیۆنالیزمی فارسی دەبێت و ئەمەش دەبێتە ڕەگ و بنەمای ململانێ و دەرگیری بەردەوام. بۆیە فیدرالیزم پێچەوانەی ژیانی خۆبەخشانە و بەیەکەوە گرێدراوی هەموو هاووڵاتیان پێکەوە لە وڵاتێکدا. چارەسەری ئێمە لەسەر بنەمای دانپێدانانی مافی هەموو مرۆڤەکان بەبێ گوێدانە میللەت، نەتەوە، زمانی دایکی، ئایین و هتد، هەروەها چارەسەرێکە لە دژی دابەشکردنی کۆمەڵگا بەسەر فیدرال□□ میللی- نەتەوەیی- ئەتنیکیەکاندا.

دەبینیت خاڵی بەهێزی ئێمە پاراستنی یەکپارچەیی نییە، خاڵی دەستپێکمان دابینکردنی ئازادی، خۆشگوزەرانی، یەکسانی و ژیانێکی ئینسانی شایستەی مرۆڤێکی سەدەی بیست و یەکە بۆ هەموو دانیشتوانی ئێران. ئەگەر بتوانی ئەمە جێبەجێ بکەیت و پیرۆزی یەکپارچەیی خاک بگۆڕیت بە پیرۆزی یەکسانی نێوان هەموو مرۆڤەکان ، ئەوا تێدەگەیت کە پێویست بە خەمی جیابوونەوە و فیدرالیزم و هتد ناکات. ئەو کەسانەی کە ئازاد و یەکسان و خۆشگوزەران دەژین پێویست ناکات چارەنووسی خۆیان جیا بکەنەوە یان بە جیاوازییە میللی و نەتەوەییەکانەوە خۆیان پێناسە بکەن. هەرکەسێک خەمی یەکپارچەیی خاکی هەیە، پێویستە بزانێت کە یەکپارچەیی وڵات تەنیا بە ئاماژەدان بە مرۆڤەکان لەسەر بنەمای ناسنامەی مرۆیی گشتگیریان دەپارێزرێت.

خەلیل کەیوان: ڕەوتی ڕاستڕەو خۆیان وەک بەرگریکاری بەهاکانی ڕۆژئاوا پیشان دەدەن. وا خۆیان نیشان دەدەن کە بەرگریکاری بەها لیبڕاڵەکانن. تەنانەت لە لیبرالیزمیشدا پرەنسیپی یەکپارچەیی خاک بێمانایە. مافی جیابوونەوە دانپێدانراوە. بۆچی بزووتنەوە ڕاستەکان لە ئێران کە بانگەشەی بەرگری لە بەهاکانی ڕۆژئاوا دەکەن، دان بەم پرەنسیپەدا نانێن و ل□ بەرامبەر ئەو خەڵکەی کە هەوڵی نەهێشتنی هەڵاواردنی نەتەوەیی دەدەن پەنا بۆ گۆپاڵی یەکپارچەیی خاک دەبەن؟

حەمید تەقوایی: ئەم نموونەیە ئەوەمان بۆ دەردەخات کە ئۆپۆزسیۆنی ڕاست□و، چ پاشایەتیخوازەکان و هەم کۆماریخوازەکان، تەنانەت بە مانا لیبڕاڵەکانیشەوە پابەند نین بە پێوەرەکانی دیموکراسی. هێڵی سووری یەکپارچەیی خاک نموونەیەکە. نموونەی تریشمان هەیە. کاتێک مافی مرۆڤ د□گ□□ن□وە بۆ کوروش، لە ڕاستیدا ئاماژە بە جۆرێک لە گەورەیخوازی ئێرانی دەکەن، واتە سەردەمی ئیمپراتۆریەتی کوروشی هەخامەنشی، نەک مافی مرۆڤ. زۆر جار وتوومە کە گەڕاندنەوەی مافی

مرۆڤ بە کوروش بە مانای ڕێزگرتن یان حورمەت گرتن لە مرۆڤایەتی و مافی مرۆڤ نییە، بە پێچەوانەوە ڕێزگرتنە لە ئیمپراتۆریەتی سەردەمی کۆیلایەتی. لەمەوە پرسی ململانێ لەسەر ناوی کەنداوی فارس و خاوەندارێتی سێ دوورگە و "ئەگەر ئێران نەبێت منیش جەستەم نابێت" و تەنانەت دژایەتیکردنی ڕەخنەگرتن لە ئایین وەک "لەدین دەرچویی"، لە کاتێکدا لە هەموو دیموکراسیەکانی ڕۆژئاوا ڕەخنە و تەنانەت تەنز لە ئایین ئازادە.و دانپێدانراوە. ناسیۆنالیزمی ئێرانی وا نیشان دەدات کە ئەم جۆرە پیرۆزیانە وەک پێکهاتەی دیموکراسی و کاروباری هەموو کۆمەڵگە دەموکراتیکەکانە، بەڵام واقیعەکە پێچەوانەیە. ئەمانە تایبەتمەندی دیکتاتۆریەت و حکومەتە سەرکوتکەرەکانن لە وڵاتانی جیهانی سێهەمدا. پرەنسیپی پیرۆزی یەکپارچەیی خاک تەنانەت لەگەڵ لیبراڵ دیموکراسیشدا ناگونجێت، چ جای ئازادی بە مانای قووڵی ڕزگاری، کە بە واتای گەڕاندنەوەی ئیرادە بە مرۆڤەکان و یەکسانی ئابووری و کۆمەڵایەتی و سیاسییە. پیرۆزییەکان و هێڵە سوورەکانی ناسیۆنالیزمی ئێرانی بە مانا مینیمالیستییەکەی بە تەواوی پێچەوانەی ئازادین. بە بڕوای من پێداگری و کێشانی هێڵی سوور بە دەوری یەکپارچەیی خاکدا، ئەوە نیشان دەدات کە ناسیۆنالیزمی ئێرانی ئەهلی دیموکراسی و ئازاد نییە، تەنانەت بە هەمان مانا مینیمالیستی و لیبراڵی ڕۆژئاوایی. ئەمانە لە حزبە توندڕەوە ناسیۆنالیست و فاشیستەکانی ڕۆژئاوا نزیکترن تا لە لیبراڵەکان. ئەوان پرەنسیپەکان لە نێو بەهاکانی خۆیان دادەنێن و لە نێو ئامانجەکانیاندا، هێڵە سوورەکان دادەنێن کە جگە لە ستەمکاری و چەوساندنەوە هیچ مانایەکی تریان نییە، چ بە ئەو خەڵکەی لەسەر سنوور دەژین لە ئێران و پارێزگا سنوورییەکان، چ بە هەموو ئەو خەڵکەی کە ئازادییان دەوێت هەستی ڕزگاری ڕاستەقینە و نەک تەنها وەک دەرکەوتنێک و بەرگێک، زەرفێک بە بە بە پیرۆزڕاگرتنی میللی-نیشتمانی لە ژێریدا، و گەورەیخوازیی. ئەم بەها ناسیۆنالیستیانە، بە پێناسە، لەگەڵ بەها مرۆییە گشتگیرەکان و ڕزگاری مرۆڤدا ناکۆکن. بەڕای من ئۆپۆزسیۆنی ڕاستڕەوی ئێران پەیوەندییەکی کەمیشی بە ئازادییەوە نییە، تەنانەت بە مانای لیبراڵی دیموکراسی ڕۆژئاواشەوە.

٢٥ی جانیوەری ٢٠٢٣

سوپاس بۆ ئەمیر تەوەکولی بۆ نوسینەوەی دەقی سەرەتایی ئەم چاوپێکەوتنە.